

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการศึกษาแบบวัดครั้งเดียว (One-Shot Survey) โดยมีขั้นตอนในการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบของการวิจัย

3.1.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5,710,883 คน ตามทะเบียนราษฎร์พุทธศักราช 2552 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

กรุงเทพมหานครได้มีคำสั่งที่ 2460/2552 ได้ปรับปรุงการแบ่งกลุ่มการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตทั้ง 50 เขต ให้เป็น 6 กลุ่ม เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจ สังคม วิถีการดำรงชีวิตของประชาชน สามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการประสานงาน การกำกับ และติดตามการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ดังนี้ (ที่มา : ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพ <http://www.bma.go.th/info/>, สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2554)

1. กลุ่มกรุงเทพกลาง ประกอบด้วย เขตพระนคร เขตดุสิต เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตดินแดง เขตห้วยขวาง เขตพญาไท เขตราชเทวี และเขตวังทองหลาง
2. กลุ่มกรุงเทพใต้ ประกอบด้วย เขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตสาทร เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา เขตคลองเตย เขตวัฒนา เขตพระโขนง เขตสวนหลวง และเขตบางนา
3. กลุ่มกรุงเทพเหนือ ประกอบด้วย เขตจตุจักร เขตบางซื่อ เขตลาดพร้าว เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง เขตสายไหม และเขตบางเขน
4. กลุ่มกรุงเทพตะวันออก ประกอบด้วย เขตบางกะปิ เขตสะพานสูง เขตบึงกุ่ม เขตคันนายาว เขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี เขตหนองจอก เขตคลองสามวา และเขตประเวศ
5. กลุ่มกรุงธนเหนือ ประกอบด้วย เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตจอมทอง เขตบางกอกใหญ่ เขตบางกอกน้อย เขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา
6. กลุ่มกรุงธนใต้ ประกอบด้วย เขตภาษีเจริญ เขตบางแค เขตหนองแขม เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน เขตราชบุรีบูรณะ และเขตทุ่งครุ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน จากสูตรคำนวณยามาเน่ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการกำหนดโดยอาศัยการเปิดตารางสำเร็จของ Taro Yamane (Taro Yamane, 1967) ที่ความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5%

$$N = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร (874,573 คน)
 e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้ (0.05)
 ผลจากการคำนวณ = 399.81
 ดังนั้น จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา จำนวน 400 ตัวอย่าง

3.1.3 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง 2 ขั้นตอน (Two-Stage Sampling) คือ

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยวิธีการสุ่มแบ่งออกเป็นกลุ่ม (เป็นชั้นภูมิ) แล้วเลือกตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิ ในที่นี้เลือกจากเขตในพื้นที่ทั้ง 6 กลุ่มของกรุงเทพมหานครออกมากลุ่มละ 1 เขต ดังนี้คือ

กลุ่มกรุงเทพ กลาง	กลุ่มกรุงเทพ ใต้	กลุ่มกรุงเทพ เหนือ	กลุ่มกรุงเทพ ตะวันออก	กลุ่มกรุงเทพ ใต้	กลุ่มกรุงเทพ เหนือ
ดุสิต	บางนา	ดอนเมือง	ลาดกระบัง	หนองแขม	ตลิ่งชัน

รวมได้เขตพื้นที่ทั้งหมด 6 เขต แต่ละเขตพื้นที่กำหนดจำนวนตัวอย่างเท่าๆกัน คือ เขตพื้นที่ละ 66 จำนวน 2 เขตได้แก่กลุ่มกรุงเทพกลางและกลุ่มกรุงเทพใต้ เขตพื้นที่ละ 67 คนจำนวน 4 เขต ได้แก่กลุ่มกรุงเทพเหนือ กลุ่มกรุงเทพตะวันออกกลุ่มกรุงเทพใต้และกลุ่มกรุงเทพเหนือรวมทั้งหมด 400 คน

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือ เก็บข้อมูลในแต่ละเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้ ให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการคือกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 : ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่ แตกต่างกัน

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่

สมมติฐานข้อที่ 2 : ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานข้อที่ 3 : ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานข้อที่ 4 : พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรต้น คือ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 5 : พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรต้น คือ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน คือช่วงเดือนเมษายน โดยก่อนที่จะออกเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้อธิบายให้ผู้ช่วยวิจัยและผู้เก็บข้อมูลเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับขอบเขตและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพสถานที่ทำการเก็บข้อมูล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร

3.5 เกณฑ์การวัดและให้คะแนนตัวแปร

พฤติกรรมการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

1.1 วัดจาก พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานครจำนวน ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่ออินเทอร์เน็ต ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน Likert Scale ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกตามลำดับโดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

ความบ่อยครั้งในการใช้สื่อ

วันละ 2-3 ครั้ง (มากกว่า 1 ครั้ง)	5	คะแนน
วันละ 1 ครั้ง	4	คะแนน
สัปดาห์ละ 4-6 ครั้ง	3	คะแนน
สัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง	2	คะแนน
น้อยกว่านี้ หรือบางสัปดาห์ไม่ได้ใช้	1	คะแนน

ค่าเฉลี่ย	นำค่าที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของการเปิดรับสื่อ ค่าเฉลี่ยดังต่อไปนี้		
	1.00 – 1.50	หมายถึง	ปริมาณการใช้อ้อยในระดับต่ำมาก
	1.51 – 2.50	หมายถึง	ปริมาณการใช้อ้อยในระดับต่ำ
	2.51 – 3.50	หมายถึง	ปริมาณการใช้อ้อยในระดับปานกลาง
	3.51 – 4.50	หมายถึง	ปริมาณการใช้อ้อยในระดับสูง
	4.51 – 5.00	หมายถึง	ปริมาณการใช้อ้อยในระดับสูงมาก

1.2 ระยะเวลาในการใช้สื่อแบ่งออกเป็น

121-180 นาทีขึ้นไป	5	คะแนน
61-120 นาที	4	คะแนน
31-60 นาที	3	คะแนน
11-30 นาที	2	คะแนน
5-10 นาที	1	คะแนน

ค่าเฉลี่ย	นำค่าที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยจากนั้นแปลความหมายของระยะเวลาในการใช้สื่อ ดังต่อไปนี้		
	1.00 – 1.50	หมายถึง	ปริมาณการใช้อ้อยในระดับต่ำมาก
	1.51 – 2.50	หมายถึง	ปริมาณการใช้อ้อยในระดับต่ำ
	2.51 – 3.50	หมายถึง	ปริมาณการใช้อ้อยในระดับปานกลาง
	3.51 – 4.50	หมายถึง	ปริมาณการใช้อ้อยในระดับสูง
	4.51 – 5.00	หมายถึง	ปริมาณการใช้อ้อยในระดับสูงมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วัดจากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า Likert Scale

เกณฑ์การให้คะแนนเพื่อการวิเคราะห์ จากคำตอบตอนที่ 3 ให้ค่าคะแนนดังต่อไปนี้

เป็นประจำ	5	คะแนน
บ่อย	4	คะแนน
เป็นครั้งคราว	3	คะแนน
นานๆครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

นำค่าที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมายของข้อมูล ซึ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูลมีดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อยที่สุด
	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย
	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง
	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก
	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมากที่สุด

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่ และการสื่อสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า rating scale 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่กับการมีส่วนร่วมทางสังคมมีลักษณะ เป็นคำถามปลายเปิด (Open – end Form) ใช้การสัมภาษณ์

3.7 ความน่าเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย จะต้องมึเนื้อหาที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง โดยให้ผู้ที่มีความชำนาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item –Objective Congruence:IOC)

1.2 หลังจากสร้างแบบสอบถามและปรับปรุงเสร็จแล้ว นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ(Pilot Test)เพื่อแสดงความเชื่อถือได้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน เพื่อทดสอบว่าคำถามแต่ละข้อ แต่ละตอนในแบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการหรือไม่ คำถามเหมาะสมหรือไม่ ยากหรือง่ายต่อความเข้าใจซึ่งเป็นการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม

1.3 การหาความเชื่อมั่น(Reliability)ของแบบสอบถามรายด้านและโดยรวม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การทดสอบค่า t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการสื่อสาร ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา อาชีพ

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่ออธิบายความแตกต่างของพฤติกรรมการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง และใช้การทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อใหม่ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงทำการกำหนดรหัสลงรหัสบันทึกข้อมูลแล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยมีผู้ช่วยวิจัยเก็บแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูล